

EUROOPA NOORED EESTI BÜROO TEGEVUSED JA TULEMUSED 2010. AASTAL

I. EUROOPA LIIDU KODANIKUHARIDUSPPROGRAMM EUROOPA NOORED

2010. aastal esitati Euroopa Noored Eesti büroole 259 taotlust. Esitatud taotlustest 139-le eraldati toetust ühtekokku 1,68 miljonit eurot. Eestis toetatud projektides osaleb kokku 4285 noort, mis on eelmise aastaga võrreldes peaaegu kaks korda rohkem (2009 osales programmis 2205 noort).

Pidades oluliseks rõhutada Eesti ühiskonna tasakaalustatud arengut ja Eestis elavate noorte võrdset ligipääsu erinevatele enesetäiendusvõimalustele, seati programmi Euroopa Noored 2010. aasta riiklikeks prioriteetideks: **noored töötajad; maa- ja väikelinnanoored; puuetega ja terviseprobleemidega noored ja riigikeelt mittevaldavad noored**. Programmi raames toetust saanud 139-st projektist 58% kaasasid erivajaduste- ja vähemate võimalustega noori.

Ülevaade Euroopa Noored alaprogrammides toetatud projektidest ning olulisematest tendentsidest, tulemustest ja uuendustest 2010. aastal:

1.1. PROGRAMMI EUROOPA NOORED DETSENTRALISEERITUD ALAPROGRAMMIDE ELLUVIIMINE

1.1.1 RAHVUSVAHELISED NOORTEVAHETUSED

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
47	29	504929,59

2010. aastal laekus projektitaotlusi 13st maakonnast (va Põlva- ja Jõgevamaa). 53% taotlustest (25) oli esitatud esmataotlejate poolt ning enamik projekte kaasas nelja või enam partnerit. Kokku on noortevahetustes osalemas 874 noort, nendest enamik kuulub vanusegruppi 18-25 ja osalejate sooline jaotuvus on suhteliselt võrdne. Teemadest olid 2010. aastal populaarsed Euroopa teadlikkuse, maapiirkondade arengu, keskkonna, kunsti ja kultuuri ning tööhõivega seotud projektid.

1.1.2 KOHALIKUD JA RAHVUSVAHELISED NOORTEALGATUSED

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetuse eurodes
55	23	116 231,04

2010. aastal esitati 55 noortealgatuse projekti taotlust, millest viis olid rahvusvahelised noortealgatused. Taotlusi saabus kokku 12 maakonnast ning 71% neist oli esitatud esmataotlejate poolt.

Projektitoetus anti 23 noortealgatuse projektile, millest kaks olid rahvusvahelised. Toetusesaajate seas oli noortealgatustes esmataotlejate osakaal veelgi suurem (83%) ning toetused läksid kokku kuude maakonda. Antud alaprogrammi projektide elluviimisega on seotud 133 noort vanuses 15-30 eluaastat ning nad kaasavad oma tegevustesse veel ligi 5000 noort. 2010. aasta tõi kaasa olulise kvaliteedikasvu ning suure hulga projekte, mis on seotud vähemate võimalustega (mh asenduskodude ja puuetega) noortega. Rohkem kajastatud teemad on ka keskkond ja kultuur.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo tegeles jätkuvalt nii projektiideede arendajate, kui ka elluviijate toetamisega läbi koolituste, nõustajate toetamise, noortealgatuste konkursi, näidistaotlusvormide loomise ja projekti elluviimiseks lisamaterjalide andmise. 2010. aastal jätkus ning laienes üle-Eestiliseks 334 noort kaasanud suveprojekt MAlgatus.

1.1.3 NOORTE DEMOKRAATIAPROJEKTID

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
5	3	70 000

2010. aastal esitatud viiest demokraatiaprojektist sai toetuse kolm projekti, mille seas olid ka mõlemad esmataotlejate projektid. Lisaks Harjumaale läks toetus ka Lääne-Virumaale. Otseselt saavad läbi antud alaprogrammi projektide osalusprotsessidest ja võimalustest teadmisi ning kogemusi 276 noort, kaudselt on kaasatute hulk veelgi suurem.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo osales partnerina Rahvusraamatukogu poolt korraldataval Ühiskonnateaduste teabepäeval ning suurendas seeläbi teadmist ja huvi demokraatiaprojektide alaprogrammi võimaluste vastu.

1.1.4 EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS

Esitatud projekte	74
Sh. saatvaid projekte	39
Sh. vastuvõtvaid projekte	89
Teenistuste arv projektides	152
Toetatud projekte	53
Teenistuste arv projektides	108
Saatvad teenistused	32
Vastuvõtvad teenistused	76
Toetatud teenistustesse kaasatud sihtgruppide riskitegurid (mitu kaasatuse sihtgrupi noort?)	38
Esitatud organisatsiooni sooviavaldusvorme	55
Sh. saatvaid akrediteeringuid	28
Sh. vastuvõtvaid akrediteeringuid	30
Sh. uusi liitujaid kokku	27
Eraldatud toetused eurodes	637 549,78 EUR

2010. aastat iseloomustab Euroopa vabatahtlikus teenistuses (EVT) esitatud projektide ja teenistuste mõõdukas kasv. 2010 aastal esitati 74 projekti, mis sisaldasid ühtekokku 152 teenistust (sh saatvaid 39 ja vastuvõtvaid projekte 89), nendest 53 said toetuse, mis sisaldasid ühtekokku 108 teenistust (sh saatvaid 32 ja vastuvõtvaid teenistusi 76). 2010. aastal toetati mitmeid prioriteetsetele sihtrühmadele suunatud projekte. 2010 oli projektidesse kaasatud vähemate võimalustega noori 38. Uusi taotlejaid oli kokku 20 (sh 5 saatvat ja 16 vastuvõtvat uut organisatsiooni), neist 14-le uuele Euroopa vabatahtliku teenistuse organisatsioonile (sh 3 saatvat ja 12 vastuvõtvat uut organisatsiooni) eraldati toetus.

2010 aastal laekus büroosse 55 asutuse sooviavaldust saamaks EVT saatvaks või vastuvõtvaks organisatsiooniks. Akrediteerimisjärgselt said loa vabatahtlikke vastu võtta 30 ja saata 28 organisatsiooni (mõned olid nii saatvad kui vastuvõtvad), uusi liitujaid oli akrediteeritute hulgas kokku 27. Oluliseks võib pidada seda, et akrediteeritud asutused mitmekesistasid nii Euroopa vabatahtliku teenistuse teemaderingi kui laiendasid piirkondlikku ulatust. Nii koolid kui ka lasteaiad on 2010. aastal näidanud EVT vastu üles suurt huvi. Koolidest on vabatahtliku vastuvõtmiseni jõudnud esimene kutseharidusasutus – Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool.

Olulisteks märksõnadeks eelseisvat perioodi silmas pidades on koolitussüsteemi ja EVT koolitajate meeskonna jätkuv uuendamine, vabatahtliku teenistuse kui töökasvatavahendi propageerimine, keskendumine vähemate võimalustega noortele ning projektikvaliteedi tõstmine.

1.1.5 KOOSTÖÖ EL NAABRUSPIIRKONDADEGA

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
28	10	154771, 40

Rahvusvahelise koostöö EL naabruspiirkondadega arendamisele suunatud projektid on laekunud 5 maakonnast (16 Harju-, 7 Tartu-, 3 Ida-Viru-, 1 Võru- ja 1 Läänemaa). Uusi taotlejaid on 2010. aastal ca 10%, mis on sarnane eelnevatele aastatele, kuna antud alaprogramm on teiste alaprogrammidega võrreldes korralduslikes aspektides keerukam. 2010. aastal toetati ca 36% esitatud taotlustest (võrdluseks 2008. aastal 32% ja 2009. aastal 18%).

Käesolev alaprogramm koosneb kahest tegevusvõimalusest: 2010. aastal esitatud 28-st taotlusest 10 olid koolitustegevuse ja võrgustiku projektid (toetati 3) ning 18 olid rahvusvahelised noortevahetused (toetati 7). Samu tegevusi hõlmavatest alaprogrammidest 1.1 ning 4.3 eristab antud alaprogrammi sellesse kaasatud partnerluse iseloom, kuna A3.1 alaprogrammis saab koostööd teha programmiriikide väliste maadega Ida-Euroopast ja Kaukasusest, Kagu-Euroopast ja Vahemereäärsest piirkonnast. Lisaks sellele on Eesti organisatsioonidel võimalus taotleda rahastust projektile, mis leiavad aset EL Naabruspiirkonna riikides. Suurem osa projekte on esitatud koostööks Ida-Euroopa ning Kaukasuse piirkonnaga. 2010. aastal toetatud A3.1 projektidest oli 6 Ida-Euroopa ning Kaukasuse, 2 Kagu-Euroopa ning kahes projektis oli esindatud kahe piirkonna esindajad; kaks toetatud projektidest toimusid väljaspool Eestit - Armeenias ja Venemaal.

Temaatika osas on enamik projekte esile toonud alaprogrammi eesmärkidest lähtuvalt Euroopa teadlikkusega seotud teemasid. Paljude projektide eesmärgid on suunatud vähemate võimalustega noorte kaasamisele ja noorte osaluse edendamisele kodanikuühiskonnas. Alaprogrammi 3.1 2010 a. projektid käsitlevad vähemuste, healuriigi mudeli, keskkonna ja tervisega seotud probleeme ning keskenduvad muuhulgas noorsootöö aktuaalsetele küsimustele.

1.1.6 KOOLITUSTEGEVUS JA VÕRGUSTIKUD

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
24	9	106 265

2010. aasta töi kaasa koolitustegevuste ja võrgustike alaprogrammi taotluste arvu märgatava kasvu: kokku 24 projektitaotlust on laekunud 4 Eesti maakonnast (Harju-, Tartu-, Ida-Viru- ja Võrumaa); uusi taotlejaid antud alaprogrammis on ca 30%. Statistika võrdluseks: 2008. aastal sai esitatud 14 ja 2009. a 16 taotlust, mis on tõenäoliselt seotud Eesti noorsootöös toimivate arengu protsessidega. Noorsootöötajad on muutunud aktiivsemaks, paljudel organisatsioonidel ja noorsootöö tegijatel on suur huvi rahvusvahelise kogemustevahetuse, oma pädevuste arendamise ja võrgustike loomise ja neis osalemise vastu.

Alaprogramm 4.3 sisaldab kokku 8 tegevustüüpi, suurim nõudlus on jätkuvalt rahvusvahelise noorsootöölase koolituse tegevusvormi järele: 24-st esitatud projektist on 16 koolitused, 6 nendest sai toetust. Lisaks sellele toetati 2 tööpraktika ja 1 ettevalmistava kohtumise projekti. Selline olukord avaldab mõju alaprogrammi eelarve kasutusele, kuna võrreldes teiste tegevustüüpidega on koolitusprojekti eelarve reeglina kõige suurem (u 15-20 000 €). Seega toetati 2010. aastal vaid 37,5% esitatud taotlustest (võrdluseks 2008. aastal ca 36% ja 2009. aastal 50%).

Toetatud projektide temaatika on vastavuses alaprogrammi spetsiifikaga. Käsitletud teemade hulka kuuluvad nt: väärtuste kasvatamine, enesearengu meetodid noorsootöös, info atraktiivne edastamine noortele, noorte osaluse suurendamine koolielus, noorte tööhõive läbi vabatahtliku tegevuse, Earthshipi ehitusstiil ning jätkusuutlikku keskkonda toetav ehitamise meetod.

1.1.7 KOHALIKUD JA RAHVUSVAHELISED NOORTESEMINARID

Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetused eurodes
26	12	95 667,65

2010. aastal esitati 26 noorteseminari taotlust, millest seitse olid rahvusvahelised noorteseminariid. 69% projektidest olid kirjutatud esmataotlejate poolt ning taotlusi tuli kokku seitsmest maakonnast.

Toetada otsustati 12 noorteseminari projekti, millest neli olid rahvusvahelised. Esmataotlejate osakaal oli 67% ning toetused läksid viide maakonda. 2010. aastal olid mitmed noorteseminariid väga suuremahulised ning kokku kaasasid toetatud projektid 2516 noort. Noorte ja otsustajate poolt arutletud teemadering oli lai – alates seksuaalvähemuste õigustest ja noorte tööhõive parandamise võimalustest kuni noorsootöö kohta arvamuste avaldamiseni.

1.2 PROGRAMMI EUROOPA NOORED KOOLITUSTEGEVUSED (TCP)

Programmi Euroopa Noored tööplaani lahutamaks osaks on koolitus- ja koostöökava (inglise keeles *Training and Co-operation Plan ehk TCP*). Tegemist on strateegilise vahendiga, mis võimaldab mitmekülgselt toetada EN programmi elluviimist ja arengut, suurendada osalevate noorte ja noorsootöötajate arvu, võimaldada nende täiendõpet ning panustada ühtlasi EL ja EV noortepoliitika elluviimisse.

Koolitus- ja koostöökava eelarve raames toetab büroo koostöös partnerite ja teiste EN agentuuridega mitteformaalse õppimise kvaliteeti ja noorsooprojektide arendust toetavaid arendus- ja koolitustegevusi nii Eesti-siseselt kui rahvusvahelisel tasandil. 2010 kalendriaasta ettevõtmiste statistika koondab osaliselt 2009 ja 2010 aastate eelarved, kuna vastavalt lepingule Euroopa Komisjoniga, kestab koolitus- ja koostöökava vahendite abikõlblikkuse periood 1,5 aastat*.

Iga aasta valib ENEB 30-35 rahvusvahelist koolitustegevust, mille teemad ja sihtgrupid vastavad aasta prioriteetidele ja EN alaprogrammide spetsiifilistele vajadustele. 2010 aastal toetas Euroopa Noored Eesti büroo 67 inimese osalemist 33-l rahvusvahelisel koolitusel / seminaril erinevates Euroopa, sh EL naabrusspiirkondade riikides (võrdluseks: 2008 aastal 80 Eesti osalejat on käinud 36-l koolitusel, 2009 aastal vastavalt – 60, 31-l). Väliskoolitustel osalemiseks on aga eelmisel aastal soovi avaldanud liigi 200 inimest. Otsustavaks valiku kriteeriumiks jääb kandideerija motivatsioon ja tema sobivus konkreetsel koolitusel osalemiseks. Saatvate osalejate arvu piiranguks on koolitus- ja koostöökava eelarve kasutamise põhimõtted.

Rahvusvahelise tasandi 2010 aasta eriprojekti näitena tahaks välja tuua Eestis toimunud koolituse „ICL Adventure“, mis pakkus Eestist, Türgist, Belgiast, Hollandist, Austriast, Itaaliast ning Poolast pärit noortele ja noortjuhtidele kogemusi ja teadmisi kultuuridevahelisest õppimisest (ICL).

2010 kalendriaasta jooksul on ENEBi ettevõtmisel Eesti-siseselt toimunud 36 koolitustegevust, kus osales ligikaudu 749 noort ja noorsootöötajat. Üheks prioriteediks seadis büroo 2010. aastaks sihtgrupi laiendamise: pakkudes koolitusvõimalusi noortele, kes pole varem aktiivselt noorsootöös osalenud. Antud kontekstis korraldas büroo kolm simulatsiooni koolitust teemal „Muuda elu!“. Uuenduslikuks aspektiks 2010 EN koolitusvaldkonnas võib pidada seda, et mitmed suuremahulised (50-60 osalejat) noortele suunatud koolitused on olnud kakskeelsed (töökeeled: eesti ja vene).

* Vastavalt lepingule Euroopa Komisjoniga, kestab programmi Euroopa Noored 2009. aasta koolitustegevuste periood kuni 30.06.2010, 2010. aasta periood vastavalt kuni 30.06.2011, mistõttu 2010. aasta Koolitus- ja koostöökava eelarve kasutamine jätkub aastal 2011.

1.3 ERIVAJADUSTE JA VÄHEMATE VÕIMALUSTEGA NOORTE KAASAMINE PROGRAMMI EUROOPA NOORED TEGEVUSTESSE

2010. aastal kui noorte töötus jõudis Eestis aasta keskpaigas ligikaudu 40%-ni olid ENEBi prioriteetseimaks kaasatuse sihtgrupiks noored töötusijad. Termin „noored töötusijad“ tähistab noori, kes ühel või teisel põhjusel vajavad erilist tähelepanu ja tuge selleks, et tööturule edukalt siseneda ja seal edukalt toime tulla. Nii hõlmab nimetatud mõiste ENEBi käsitluses muuhulgas ka neid, kes on ametlikult registreeritud töötusijatena, töötutena või ei ole ametlikult end Töötukassas arvele võtnud. ENEB on pidanud nii Euroopa Noored programmis kui ka ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ oluliseks rõhutada noorsootöö võimalust ja potentsiaali toetada noorte tööhõivevalmidust, käsitledes noorsootöö ja tööhõive seoseid erinevates töögruppides, ettekannetes ja rahvusvahelises koostöös.

2010-2011 aasta tööplaanis oli ENEBi eesmärk, et 10% toetatud projektid oleks suunatud noortele töötusijatele. 2010. aastal käsitlesid 29% projektidest noorte tööhõivet teemana ning mitmed projektid (19%) kaasasid otsese sihtgrupina noori töötusijaid. Lisaks programmis toetatud projektidele oli 2010. aasta üks kõnekamaid algatusi koolitusprogramm „Tulen turule“. Antud koolitusprogramm oli suunatud 18-30. aastastele noorele, et toetada nende valmisolekut leida endale sobilik ja nende pädevustele vastav võimalus tööturule sisenemiseks. Koolitustes osales 16 noort. Pikaajalise ja kolmeosalise koolitusprogrammi tulemuseks olid koolituse läbinud noored eneseteadlikumad, positiivsemate hoiakutega tööturu võimaluste suhtes ning omandanud teatud pädevused, mida saab edaspidises elus rakendada; koolituse käigus valminud video-CVdest koosnev andmebaas on osalenud noortele heaks hüppelauaks tööturule ning samas kasulik näide uudest meetodist, mida noorsootööst kasutada saab. Lisaks eelnevale oli „Tulen turule“ koostööprojekt, millesse panustasid nii riikliku tasandi organisatsioonid kui ka erasektor, leevendamaks noorte olukorda tööturul. Peamised koostööpartnerid antud projektis olid Töötukassa, Johannes Mihkelsoni Keskus, CV Keskus jt. Koolitusprogramm tõi esile ka mitteformaalse õppimise väärtuse nii noortele osalejatele kui ka laiemalt ühiskonnale. Koolituses osalenud noortest on tänaseks mitmed juba töö leidnud, teised jätkavad koostööd töövarjukogemust pakkunud spetsialistidega, otsivad võimalusi programmi Euroopa Noored toel välismaal vabatahtlikuna tegutsemiseks, plaanivad alustada edasisi õpingud või oma ettevõtet. „Tulen turule“ koolitusprogramm ja ka teised ENEBi korraldatud koolitused noorsootöötajatele on olnud tõukejõuks ja julgustuseks, et ka oma töös noori töötusijaid märgata ning neid noorsootöö võimalustega toetada. Lisainformatsiooni leiab veebilehelt: <http://euroopa.noored.ee/tulenturule>

Lisaks töötusijatele toetas ENEB jätkuvalt ka teisi kaasatuse sihtgrupe, pakkudes erinevaid toetus- ja infotegevusi nii maa- ja väikelinna noortele, vähemusrahvustele kui ka puuetega- ja terviseprobleemidega noortele. Tugitegevuste edukust näitavad ka kaasatuse valdkonnaga seotud projektide arvu tõus 2010. aastal. 2009. aastal oli otseselt kaasatuse sihtgrupiga seotud projekte 46%, 2010. aastal oli sarnaseid projekte 58%. Kaudselt kaasatuse sihtgrupiga või teemaga seotud projekte oli 2009. aastal 44% ja 2010. aastal 50%. Kõige enam kaasasid projekti noori, kes on seotud geograafiliste või majanduslike takistustega ning noori, kes seisavad silmitsi sotsiaalsete probleemidega. Lisainformatsioon vt. Lisa 1 ja Lisa 2.

Riigikeelt mittevaldavatele noortele olid suunatud mitmed kakskeelsed koolitused, nende hulgas kultuuridevahelise õppimise teemaline koolitus; üks vene keelne koolitus, mis toetas noorte ideede kujunemist projektiks ja lisaks jätkus ENEBi koostöö Ida-Virumaal asuva MTÜ'ga V.I.T.A Team, mis kaasas eri info- ja toetustegevustesse 2010. aastal ligi 3000 Ida-Virumaa noort. Puuete- ja terviseprobleemidega noortele nagu ka vene keelt emakeelena kõnelevatele noortele on avatud kõik ENEBi tegevused, kuid eraldi toimus sellele sihtgrupile koolitus „SimPlaneet vol 1“, mille eesmärk on aidata noortel läbi simulatsiooni meetodi mõista enda rolli aktiivse kodanikuna ja julgustada neil võtta ette samme, et enda ideid ellu viia.

Aastatel 2009/2010 olid ENEB prioriteetmaakondadeks Saaremaa, Hiiumaa, Läänemaa, Jõgevamaa ja Viljandimaa. Nende maakondade noortele ja noorsootöötajatele viidi läbi mitmeid programmi

tutvustavaid infotunde ning koolitusi, et suurendada maakondade noorte osalemist programmis. 2010. aastal osales programmi tutvustavates infotundides Hiiumaal 134, Läänemaal 21, Jõgevamaal 70, Viljandimaal 240 ning Saaremaal 188 noort ja noorsootöötajat. ENEB alustas Viljandimaal koostööd ka Karksi-Nuia noortekeskusega, kes jagas programmi kohta infot ning nõustas taotluste kirjutamisel ja projektide läbiviimisel ligi 1200 Viljandimaa noort ja noorsootöötajat. Tegevuste tulemusena on taotluste arv tõusnud ning seeläbi noorte osalus programmis suurenenud oluliselt pea kõikides prioriteetmaakondades.

Rahvusvahelisel tasandil toimus 8-11.11.2010 Tallinnas programm Euroopa Noored kaasatuse ressursikeskuse (SALTO Inclusion), UK riikliku büroo ja ENEBi poolt ellukutsutud ning korraldatud kaasatuse valdkonna kolleegide kohtumine. Seminari tõi kokku lisaks programmi Euroopa Noored kolleegidele ka teiste Euroopa programmide kolleegid, kes oma töös kaasatuse sihtgrupi või valdkonnaga kokku puutuvad ning soovisid seda kogemust teistega jagada ja teiste kogemustest õppida. Eestist olid esindatud programm Euroopa Noored, ESF programm "Noorsootöö kvaliteedi arendamine" ja Elukestva õppe programmist Comenius ja Grundtvig. Euroopa Noored programmi jaoks oli oluliseks tulemuseks tunnustus olemasoleva kaasatuse strateegia, ressursside ja järjepideva töö eest, mida eri kaasatusgruppide suunal on tehtud. Oluliseks tulemuseks koostöö raames oli eri programmide kolleegide arusaamine, et sageli on tehtaval töö samad eesmärgid ja pingutusi tehakse samade sihtgruppide kaasamise nimel. Eesti büroode kolleegidele tõi see seminar kaasa laiapõhjalisema teadlikkuse teineteise programmide võimalustest oma valdkonnale ja sihtgruppidele; teadlikkuse olemasolevatest infokanalitest, mida saab vastastikku kasutada ja edaspidise koostöö tõhustamise plaane ja tegevusi. Kõik riiklikud grupid rõhutasid vajadust ka edaspidisteks sarnasteks teema- või sihtgruppidepõhisteks kohtumisteks nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

1.4 ENEB OSALEMINE NOORTEPOLIITIKAS

Noortepoliitika arengutega nii Euroopas kui ka liikmes- ja kandidaatriikides on kasvanud vajadus Euroopa Noored riiklike büroode rollivõtuks noortepoliitika vahendaja, koostöö toetaja ja pädevuste arendajana riiklikul tasandil. Alates 29.11.2009 on olemas Euroopa noortevaldkonna koostööraamistik ja juba paarkümmend aastat on programm Euroopa Noored olnud instrumendiks, et Euroopa ühiseid väärtuseid edasi kanda ja noortevaldkonnale seatud prioriteete ellu viia. 2010. aastal toimus 20.09-13.09 programm Euroopa Noored riiklike büroode kolleegide koolitus Euroopa noortepoliitika teemal, mille ajastus oli lähtuvalt eelöeldust ja sel hetkel käimasolevatest aruteludest programmi tuleviku üle, igati ajakohane. Koolituse eesmärgiks oli analüüsida riiklike büroode rolli ja võimalusi toetada EL ja siseriikliku noortepoliitika elluviimist ja kujunemist. Koolitus kujunes edukaks ja ühe olulise tulemusena rõhutati ka edasist vajadust antud teemal büroo töötajatele koolitust ning tuge pakkuda. Eesti jaoks oli väärtuslikuks tulemuseks järeldus, et kuigi Euroopa Noored Eesti büroo on Eesti noortevaldkonnas tunnustatud koostööpartner ja Euroopa noortepoliitika vahendaja ning oskusteabe omaja, siis üheks oluliseks tuleviku vajaduseks on loimitud noortepoliitika toetamine. See tähendab heade praktikate seiramist ja teiste riikide kogemusest õppimist, ruumi loomist diskusiooniks ja eri valdkondasid ühendavate tegevuste korraldamist, selleks, et noorte vajaduste ja võimaluste pakkumisega tegeletaks valdkondadeüleselt.

1.5 ENEB AVALIKE SUHETE JA TEAVITUSVALDKOND

1.5.1 AVALIKUD SUHTED

Büroo ja programmi tegevused on 2010. aastal olnud nähtavad kõikides suuremates päevalehtedes (Eesti Päevaleht, Postimees, venekeelne Postimees, Õhtuleht) ning maakondlikes ja kohalikes väljaannetes. Samuti on programmi tegevusi kajastanud erialaväljaanded nagu noorsootöö leht AKEN ning erinevad uudisteportaalid (Delfi, BNS, ERR, Bioneer, päevalehtede veebiportaalid jt) ja tele- (ETV, Kanal 2) ja raadiojaamad (Raadio 2, Vikerraadio, Kuku Raadio, Raadio 4 jt). Kokku oli 2010. aastal 331 meediakajastust, millest põhiosa moodustasid regionaalsed ajalehed (127 kajastust) ja veebiportaalid (135 kajastust). Päevalehtedes ilmus 29, nädalalehtedes 11, ajakirjades 5, raadiotes 8 ja teles 16 lugu. Noorsootöö ajalehe AKEN igas numbris (5 korda aastas) ilmus büroo tegevuste kajastamiseks 2

erikülge, kus tutvustati nii programmi Euroopa Noored projektinäiteid, ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ sündmusi kui ka büroo tegemisi. Veebiportaalis <http://aken.enl.ee/3246> on Euroopa Noored uudised samuti eraldi kokku koondatud ning seal kajastatakse lisaks põhilugudele neidki uudiseid, mis AKEN paberlehte ei mahu. Büroo teeb meedia suunal proaktiivset tööd, väljastades pressiteateid ning pakkudes teemasid erinevatele ajakirjanikele.

2010. aastal jätkus koostöö meediamonitooringu tellimiseks ETA Monitooringult. Ülevaatega olulisematest meediakajastustest on võimalik tutvuda Euroopa Noored veebi pressinurgas <http://euroopa.noored.ee/pressinurk>

Büroo toel täiendasid projektitegijad noortevaldkonna meediakonverentsil oma teadmisi ja oskusi meedia toimeprintsipiidest, õppisid kirjutama pressiteadet ja sõlmisid kontakte töötubasid läbi viinud ajakirjanikega (Urmas Vaino, Mihkel Kärmas, Märt Treier, Alo Raun). Teavituse ning tulemuste levitamise ja rakendamise alase tegevuse tähtsust rõhutatakse jätkuvalt suhtlemisel projektitegijatega.

1.5.2 TEAVITUSTEgevused JA SUURÜRITUSED

Programm Euroopa Noored tutvustamiseks toimus noortele, noorsootöötajatele, õpetajatele ja teistele huvilistele 2010. aastal ligi 70 esitlust, kus osales üle 4800 noore ja noorsootöötaja. Nende läbiviimisel olid büroole toeks programmi esitlejad. Esitlused toimusid nii noorte infomessidel (Teeviit, Intellektika, Orientiir, Võru noortemess jne), koolides, noortekonverentsidel ja teistel suurematel noorteüritustel kui ka kohalike omavalitsusliitude nõupäevadel. Maakondlikud partnerid VITATEAM Ida-Virumaal ja Karksi-Nuia noortekeskus Viljandimaal jagasid täiendavalt programmi kohta infot ja pakkusid nõustamist vastavalt 2837 ja 1200 noorele ja noorsootöötajale. Et toetada potentsiaalseid taotlejaid projektide koostamisel, nõustasid büroo konsultandid neid enne taotlustähtaegu toimunud projektkliinikutes ning eeltähtaegade abil.

Euroopa Noored tänapäev

Aastatel 2008-2010 läbi viidud projektide osalised kogunesid 5. novembril tänapäevale, kus analüüsisid projektides õpitud ja tunnustati parimaid projektitegijaid. Tänapäeval osales üle 100 projektitegija. Lisainfo:

<http://euroopa.noored.ee/tanupaev>

Euroopa Noored aastaraamat 2009

Büroo jätkas aastaraamatute koostamise traditsiooni, kuid 2010. aastal valmis aastaraamat veebiformaadis, kus nii projektinäiteid kui muid tegevusi kajastati videointervjuudena. Aastaraamat võitis Euroopa Noored büroode infotöötajate võrgustiku konkursil IOST 2010 parima veebitoote auhinna.

<http://euroopa.noored.ee/aastaraamat2009>

Euroopa vabatahtliku teenistuse 10. aastapäeva raamat

Tähistamiseks Euroopa vabatahtliku teenistuse 10. aastapäeva Eestis (2010) ning valmistades ette Euroopa vabatahtliku tegevuse aastat 2011 andis büroo välja Liis Kängsepa koostatud raamatu „Hüppasin ellu tundmatu kohas“, mis sisaldab kümmet Eesti vabatahtliku lugu, kes käisid vabatahtlikus teenistuses Euroopas ja kaugemal. Raamatuga saab tutvuda: <http://euroopa.noored.ee/valjaanded>

II. EUROOPA SOTSIAALFONDI PROGRAMM „NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI ARENDAMINE“

Alates 2008. aasta teisest poolest vastutab ENEB partnerina ESF riikliku programmi “Noorsootöö kvaliteedi arendamine” raames Eesti noorsootöö koolitusvaldkonna arendamise eest.

Programmi üldeesmärgiks on tõsta noorte valmidust tööturule sisenemiseks ja seal toimetulekuks tänu noorsootöö teenuste kõrgemale kvaliteedile. Seda silmas pidades tegutses ENEB 2010. aastal viies tegevusvaldkonnas: noorsootöös kasutatavate meetodite alased ja temaatilised koolitused; koolitajate

koolitus, õppematerjalide arendamine, koolituste kvaliteedi hindamine ning koolituste kättesaadavuse suurendamine.

2.1 NOORSOOTÖÖS KASUTATAVATE MEETODITE ALASED JA TEMAATILISED KOOLITUSED

ESF programmi "Noorsootöö kvaliteedi arendamine" raames olid 2010. aastal ENEB vastutada noorsootöös kasutatavate meetodite alased ning temaatilised koolitused.

Kokku korraldas ENEB nimetatud programmi raames 2010. aastal erinevates Eesti piirkondades 18 koolitustegevust, milles osales 600 inimest, kellest 94 on mehed ja 506 naised.

Toimusid järgmised koolitused ja seminarid: „Aktiivselt õppimine: Kuidas õppida ja õpetada noorsootöös?!” (vene keeles), „Oskuslik abistaja”, „Mitmekesisus noorsootöös: Andeks, kas siin on veel ruumi?!” (kakskeelne); „Oskuslik abistamine noorsootöös”, „Aktiivõppe meetodid noorsootöös: Õppimine ei saa olla igav”, „Mitmekesisus noorsootöös - Luksus või argipäev?!”, „Karjäärinõustamine noorsootöös” (kolmel korral), „Noorsootöö po-russki” (vene keeles), „Mitteformaalne õpirännak” (kakskeelne, kahel korral); „Eesti noorte vaimne tervis”, „Interneti ohud ja võimalused”, „Enesejuhtimine - Organisatsiooni juhtimine”, „Noortevaldkonna tööhõiveseminar”, „Vabatahtlik tegevus noorsootöös” ja „Iseseisvaks läbi noorsootöö”.

Enim osales programmi raames toimunud koolitustegevustes noortekeskuste noorsootöötajaid, üldhariduskoolide töötajaid, noortefototöötajaid ja karjäärinõustajaid, kohaliku omavalitsuse ja riigitasandi noorsootöötajaid, noorsootöösse sisenejaid (sh noorsootöö üliõpilased) ja huvikoolide töötajaid. Vähem osales programmi raames korraldatud koolitustegevustes kutsekoolide huvijuhte, vabatahtlikke, laagrijuhte, kaitseliidu töötajaid, ja noorteühingute esindajaid. Kõige rohkem koolitustegevustes osalejaid on pärit Harjumaalt, Ida-Virumaalt (põhjus ilmselt venekeelsete ja kakskeelsete koolituste rohkuses), Viljandimaalt ja Tartumaalt. Vähem on osalejaid Võru, Järva, Põlva, Rapla ning Valga maakonnast ja saartelt.

Koolitustegevustes osalenute poolt enim nimetatud põhjused koolitustegevustes osalemiseks on seotud igapäevatoos vajaminevate teadmiste ja oskuste täiendamisvajadusega, eriti on rõhutatud vajadust hõlpsalt praktikasse rakendatavate teadmiste ja oskuste järele, samuti on oluline põhjus koolitustegevustes osalemiseks seotud oma kogemuste ja mõtete jagamisega sama valdkonna inimestega, et saada inspiratsiooni ja mõtteid edasiseks tegutsemiseks. Koolitustegevustes osalenute poolsest tagasisidest ilmneb, et koolitustegevused on olnud kasulikud, omandatud teadmised igapäevatoos rakendatavad ning koolitustegevustes osalemine on osalejatele pakkunud võimalust ühiselt noorsootöö seisukohalt olulisi küsimusi arutada, samuti on osalejad väljendanud rahulolu koolituste korraldusega.

Kokkuvõtlikult saame öelda, et aasta eesmärgid said täidetud, planeeritud koolitused said elluviidud ning on näha noorsootöötajate suurt huvi toimuvate koolitustegevuste vastu ning osalejate rahulolu koolitustegevustega seoses on kõrge.

2.2 KOOLITAJATE KOOLITUS

Koolitajate koolitus hõlmab noortevaldkonna koolitajate koolitamist ning koolitajate võrgustike ja rahvusvahelistumise soodustamist, eesmärgiga aidata kaasa noortevaldkonnas tegutsevate koolitajate pädevuste edendamisele ning seeläbi kaudsemalt kogu valdkonna kvaliteedile.

2010. aastal olid koolitajate koolituse valdkonna fookuses koolitajate pädevusvälja määratlemisega seotud tegevused, e-õppe arendamine ning meetodiliste lähenemiste kvaliteedi toetamine. Toimus 5 koolitajate koolitusüritust, milles osales kokku 98 inimest. 3 koolitust toimus välisriikides.

Lisaks koolitustele ilmestavad 2010. aasta arenguid noortevaldkonna koolitajate pädevusmudeli töövõrgu valmimine, mis on leidnud esmase heakskiidu koolitusvaldkonna spetsialistide

ekspertarvamustes ja koolitajate aastalõpuseminaril 2010. detsembris, kus toimus dokumendi esmane avalik tutvustus ja arutelu. Valmis koolitajate 2013. aastani vältava mentorlus-programmi kontseptsioon.

Seniste tegevuste tulemusena võib eelkõige esile tuua noortevaldkonna koolitajate kogukonna kaasatust selle mitmekesisuses ning tõhustunud infovahetust ja koostööd noorsootöölases formaalõppes ja mitteformaalses koolituses tegutsevate spetsialistide vahel. On positiivne, et koolitajad on aktiivselt huvitatud ESF programmi raames elluviidavatest koolitajate tugitegevustest ning üha enam on selginemas noortevaldkonna koolitajate tegevusväli ja rolliprofiil.

2.3 ÕPPEMATERJALIDE ARENDAMINE

2010. aastal toimus ESF programm „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ õppematerjalide arendamise valdkonnas oluline edasiminek Eesti noortevaldkonna õppematerjalide ühiste arendusvajaduste ja kvaliteedi kaardistamise näol. 17-18. mai toimus Tartus noortevaldkonna õppematerjalide arendusseminar, mille eesmärgiks oli kaardistada hetkeolukord ja panna paika kvaliteedi juhised ning arenguvajadused edasiseks tööks. Arenguseminaril osalesid HTM, ENTK, TÜ VKA, TÜ Narva kolledži ja SA Archimedes ENEBi töötajad ning vabakutselised noortevaldkonna koolitajad. Aasta lõpus toimus õppematerjalide kättesaadavusele ja kvaliteedile keskenduv seminar noorsootöötajatele. Seminaride tulemusel valmib 2011. aastal tugimaterjal „Noortevaldkonna õppematerjalide kvaliteedi juhised ehk õppematerjalide arendamise hea tava“.

2010. aastal jätkus noorsootöö ajakiri MIHUS väljaandmine, mille 3 numbrit käsitlesid rahvusvahelise noorsootöö; erinoorsootöö ja noorte vabatahtliku tegevuse ning ettevõtlikkuse teemasid. MIHUS jõuab paber kandjal 2000 lugejani ja lisaks on huvilistel võimalik ajakirjaga tutvuda ka veebivahendusel. Lugejauuringu alusel käsitleb ajakiri Eesti noortevaldkonnas olulisi teemasid ning on noorsootöötajatele vajalik materjal tööalaseks arenguks.

Oluliseks arenguks saab lugeda ka Eesti noorsootöö õpiku väljatöötamise protsessi algust 2010. aasta sügisel, mil toimus avalik konkurss käsikirja koostaja leidmiseks. Konkursi edukalt läbinud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga käivad hetkel koostöölabirääkimised ning õpiku valmimisajaks on planeeritud 2012. aasta.

Lisaks täienesid MFÕ veebis leitavate audio- ja videofailide kogud, millest kõige enam leiavad kasutust välislektorite töötoad ja 2010. aastal toimunud Meetodimessi salvestused. Tööd jätkusid ka koolitusraportite ja õppematerjalide andembaasiga, mis on oluliseks aluseks õppematerjalide kättesaadavuse suurendamisel. Noorte tööhõive teema käsitlemise jätkamiseks õppematerjalide valdkonnas tõlgiti 2010. aasta lõpus käsiraamat noorsootöö võimalustest toetada noorte tööhõivevalmidust. Nimetatud käsiraamat valmib 2011. aasta kevadeks.

2.4 KOOLITUSTE KVALITEEDI ANALÜÜS

2010. aasta lõpus valmis uuring „Noorsootöötaja Eestis – tema pädevused ja koolitusvajadused“, mille teostajaks oli Tartu Ülikooli Sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika Instituut. Uuringus osales 511 noorsootöötajat ja 280 tööandjat. Uuringu kokkuvõtte trükiväljaanne ilmub 2011. aasta märtsis.

2.5 KOOLITUSTE KÄTTESAADAVUSE SUURENDAMINE

Mitteformaalse õppimise veebileht on üle viidud uuele kaasaegsele sisuhaldussüsteemile ning uuendatud on veebilehe visuaal. Tänu uuendatud veebi kasutajamugavuse parenemisele on positiivse arenguna muutunud veebikasutajad aktiivsemaks sisu lisamisel. See aitab tagada veebilehe jätkusuutliku arengu ning ajakohase info kättesaadavuse.

Noortevaldkonna koolituskalendris on kajastatud lai valik erinevaid noortevaldkonnas aset leidnud koolitusi, seminare, infopäevi, konverentse ja õppevisiite. Kasutajamugavuse tõstmiseks viidi

aruandlusperioodil läbi täiendavad tehnilised arendustegevused. Kalendri laiem kasutus annab terviklikuma ülevaate noortega töötavatele inimestele võimalikest enesetäiendamise võimalustest ning koolituste korraldajatele hea aluse koolituste planeerimiseks.

Noortevaldkonna koolitajate andmebaasi on registreerinud end 230 koolitajat ning noortevaldkonna koolitajate võrgustumise ning koolitus- ja töövõimaluste toetamiseks on igakuiselt ilmunud noortevaldkonna koolitajatele suunatud infokiri.

Fookuses on olnud õpivõimaluste mitmekesistamine mitteformaalse õppimise veebis. 2010. aastal on seeläbi enam tähelepanu pööratud kirjalike materjalide kõrval õpivideote arendamisele (loodud on 9 õppevideot õpimeetodite kasutamiseks) ning tegeletud laiemalt noortevaldkonnas toimuva E-õppe arendamisega.

Lisa 1 - Erivajaduste -ja vähemate võimalustega noorte kaasatus ja teemakäsitus programmi Euroopa Noored raames toetatud projektides 2010. aastal (31.02.2011 seisuga)

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Toetatud projektide/teenistuste arv kokku	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noori osalejatena kaasavaid projekte kokku. (A-kaasatus)	Temaatiline fookus projektis otseselt kaasatusele suunatud või kaasatus sihtgrupile suunatud projektis. (B-kaasatus)	Erivajaduste ja vähemate võimalustega noortele suunatud projektid kokku summa (Euro)	Projektides noori (osalejaid) kokku	Projekti kaudselt kaasatud noored (ainult A1.2, A1.2 ja A 5.1)	Noorte tööhõive teemalised (AB või B kaasatus)projektid	Projektidesse/EVT teenistustesse kaasatus erivajaduste- ja vähemate võimalustega noorte arv	Noorte töötajatega projektid (A kaasatus)
							AB või B	Kokku	A
Rahvusvahelised noortevahetused (A1.1)	29	23	13	395 653,53	874		13	512	7
Kohalikud ja rahvusvahelised noortealgatused (A1.2)	23	17	20	76 443	133	5275	9	71	4
Noorte demokraatiaprojektid (A1.3)	3	3	1	70 000	276	5215	0	41	0
Euroopa vabatahtlik teenistus (A2)	53/108	14	23	238 651	108		9	38	9 teenistust /14 noort
Koostööprojektid EL naabruspiirkondadega (A3.1)	10	9	3	135 390,40	254		2	67	0
Koolitused ja võrgustikuprojektid (A4.3)	9	5	6	84 144	127		4		4
Noorte seminarid (A5.1)	12	11	4	84 667,65	2516	3886	4	1017	2
Kokku	139	82	70	1 084 949,5	4288	14376	41	1746	26

Lisa 2 Erivajaduste -ja vähemate võimalustega noorte kaasatus vastavalt riskiteguritele programmi Euroopa Noored raames toetatud projektides 2010. aastal (31.01.2011 seisuga)

Programmi Euroopa Noored alaprogramm	Projektide arv											
	Geograafilised takistused (maa ja väikelinna noored)		Sotsiaalsed probleemid Ühiskondlikud takistused		Majanduslikud takistused		Tervislik olukord ja erivajadused		Haridusalased takistused		Kultuurilised ja keelelised erinevused	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Rahvusvahelised noortevahetused (A1.1)	18	1	16	3	20	3	5	3	12	3	6	1
Kohalikud ja rahvusvahelised noortealgatused (A1.2)	11	12	9	12	9	10	2	3	0	0	3	4
Noorte demokraatiaprojektid (A1.3)	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1
Euroopa vabatahtlik teenistus (A2)	5	1	6	13	12	9	2	14	5	5	6	6
Koostööprojektid EL naabruspiirkondadega (A3.1)	5	0	3	1	1	0	2	0	1	0	3	2
Koolitused ja võrgustikuprojektid (A4.3) ¹												
Noorte seminarid (A5.1)	6	0	7	1	7	0	2	0	3	0	7	1
Kokku	48	15	41	30	49	22	13	20	21	8	28	15

¹ Koolitus ja võrgustikuprojektides ei nõua formaalsed kriteeriumid kaasatuse välja toomist, seetõttu ei ole võimalik anda üksikasjalikku ülevaadet osalejate riskigruppidest.

